Fișă de lucru
Clasa a X-a

Profesor: Ianchiș Alina
Liceul Tehnologic „Voievodul Gelu” Zalău

- Timp de lucru: 1 oră
- Total: 100 de puncte

Citeşte cu atenţie textele de mai jos.

A. „Nicăieri diavolul cu toată puiţa şi nagodele lui nu se ascunde mai bine ca în ape. Dracul de baltă, se ştie, este nelipsit dintre oameni şi cel mai amăgitor. Ia felurite chipuri: de la luminiţa care pâlpâie în beznele nopţii şi trage pe călătorul rătăcit la adânc, până la fata şuie care se scaldă în vultori şi nu-i decât o ştimă vicleană, cursă pusă flăcăilor neştiutori ca să-i înece.

Pe Bistriţa, Necuratul rânduise de multă vreme o nagodă cu înfăţişarea de lostriţă. De sus de la izvoare şi până dincolo de Piatra, peştele naibei se arăta când la bulboane, când la şuvoaie, cu cap bucălat de somn, trup şui de şalău şi piele pestriţată auriu, cu bobiţe roşii-ruginii, ca a păstrăvului.

După prubuiala vânătorilor de peşte, ar fi ca la doi coţi de lungă şi ar cântări cu tot dinadinsul dincolo de douăsprezece ocale. Alteori însă, când vrea să înşele cu tot dinadinsul pe cel pe care şi-a pus ochii, creşte de trei ori pe atât şi îşi schimbă arătarea. Iese şi se întinde, moale, la râniş. De departe, ai zice că e o domniţă lungită la soare pe plaja de nisip argintiu.

Lostriţa vrăjită a ademenit multă lume. Pecari iscusiţi. I-au întins mrejele, dar au căzut ei în mrejele fermecătoare, ca să se ducă pentru totdeauna la fund. A tras în capcană copii neştiutori, copilandri furaţi de strălucirea ei, flăcăi tulburaţi şi duşi în ispite de frumuseţea-i fără împotrivire. N-a fost an să nu-şi ia, acolo, în genună, dajdia ei, unul sau doi inşi scoşi din minţi.

De la o vreme, oamenii au început să-şi dea seama de primejdie şi să se păzească. Când zăreau lostriţa fulgerând ca o sabie care taie apele în sus şi în jos, întorceau capul şi fugeau. Cei de pe plută, când o vedeau luând şivoaiele în lung şi călătorind alături de ei, nu ştiau cum să cârmuiască şi să se abată din calea năzdrăvanei. Era prădalnică! Hulpavă de peşte, pe care-l înghiţea cu nemiluita. Dar mai ales nesătulă de carne de om, cărei ajunsese să-i ducă dorul şi flămândă, se făcea din ce în ce mai îndrăzneaţă, mai frumoasă, mai ademenitoare. Dar şi lumea din ce în ce mai învegheată. Căci acum lostriţa era vestită. O cunoşteau toţi şi se fereau.

Dintre rândurile de copilandri care crescuseră flăcăi, alergând cu undiţele pe urmele lostriţei, unii pieriseră înecaţi, cei mai mulţi, temători, se lăsaseră. Numai Aliman, singur, îi rămăsese credincios. Mereu îi întindea cârlige cu tot soiul de nade gustoase, mai ales păstrăvi vii, şi nu pierduse nădejdea că o dată şi-odată o să-i cază în mâini.

El nu credea în basme bune pentru copii. Râdea când i se povestea de ştime schimbate în lostriţe, ori de naiba prefăcut în peşte. Şi flăcăul prigonea neobosit fiara apelor. Care parcă fugea de el.

„Dacă are ea vrăjile ei, apoi le am şi eu pe ale mele”, glumea pornind iar la vânat. Zvârlind de atâţia ani undiţa şi aşezând cârlige, i se arătase şi lui de câteva ori vestita lostriţă, nălucind prin bulboane, mlădie şi întru totul minunată, ca un peşte din poveste. Dar totuşi peşte adevărat.

Acum, când a ajuns flăcău voinic şi a deprins toate vicleşugurile sălbăticiunilor, a izbutit s-o prindă odată în undiţă. Numai o clipă! Când, cu inima bătând nebuneşte, se arcui s-o tragă afară, lostriţa scăpă şi se duse cu nadă cu tot. Prin câte trecuse desprinsese şi ea uneltele oamenilor şi învăţase să scape de ele. Aşa se mângâia Aliman, istorisind păţania. Asta era pe la începutul primăverii. Pe la mijlocul verii

a ochit-o din nou şi a încolţit-o într-un cot cu apa scăzută numai până la glezne. Plecându-se repede deasupra ei, a înhăţat-o în braţe. Dar sălbăticiunea a zvâcnit o dată cu putere, l-a plesnit cu coada peste obraz şi i-a scăpat din mâini ca o săgeată licătoare, cum îi scăpa duminica câte o zvârlugă de fată la horă. Doar că n-a auzit-o şi pe ea hohotind. Flăcăul a rămas multă vreme acolo buimac, cu gura căscată, şi de atunci nu i-a mai ieşit din carnea braţelor o dezmierdare, ca un gust de departe al lostriţei. Îi simţea mereu povara şi forma în mâinile nedibace şi în sufletul tulburat.

Aliman era frumos şi voinic. Nu ştia de frica nimănui. Cu atât mai puţin de a celor nevăzute şi neştiute. Bistriţa pentru el nu mai avea taine şi ţinea la adânc ca o vidră. S-a jurat să prindă lostriţa vie şi nu şi-a mai îngăduit zi-noapte hodină. De dincolo de Toance, mai până-n Siret şi-napoi, el vămuia apele, prefira vârtejurile, cerceta sorburile, ca un nebun. Alerga, mânca, dormea, trăia numai pe prunduri şi în apă."

(Vasile Voiculescu, *Lostriţa*)

B. „Se întoarse din nou în sala de dans. Parcă se făcuse mai cald acum. Femeile îşi făceau vânt cu evantaliuri mari, mătăsoase. Simţi că cineva îl priveşte scrutător dintr-un colţ. Se întoarse. Bărbatul i se păru cunoscut. Dar nu-şi putea aminti numele. Apoi, deodată, se făcu lumină: Radu Prajan. Ce-o fi căutând el aici? Şi ce schimbat e, ce absurd travesti... Prietenul îl privea atent, fără să clipească. Se vedea bine că nu prea e deloc la locul lui în această adunare de oameni bogaţi, în toiul petrecerii. Nu vorbea nimeni cu el. Egor se îndreptă spre divanul lângă care sta rezemat Prajan. Înţelesese tot ce-i spuneau privirile lui; să se grăbească, să vină cât poate de repede lângă el, foarte-aproape de el...

Şi ce greu, totuşi, se poate cineva mişca într-o sală de bal. Răsăreau mereu alte perechi în calea lui Egor. Îşi făcea loc cu coatele, la început cerând politicos iertare, mai apoi — exasperat de atâtea piedici — lovind, călcând cucoanele, întinzând braţele. Cei câţiva metri care îl despărţeau de Prajan i se păreau acum absurd de lungi. Se lupta de mult să ajungă până la el şi Prajan rămăsese tot atât departe, privindu-l necurmat în ochi, aşteptându-l. Şi ce limpede înţelegea chemările lui...

Simţi deodată un braţ de femeie cuprinzându-l de mijloc. Perechile din jurul lui se aburiră în acea clipă. Întoarse capul spre Prajan. Îi zărea numai ochii. Se ridicase foarte sus şi acum travestiul apărea mai ridicol, mai absurd.

— Haide, uită-te la mine, dragostea mea!

Domnişoara Christina îi vorbise foarte aproape de ureche. Simţise răsuflarea ei caldă, ispititoare, şi recunoscuse mirosul apăsător de violete. Regăsise, de asemenea, groaza şi dezgustul de altă dată:

— Nu-ţi prea plac petrecerile noastre, Egor, adăugă domnişoara Christina.

Fiecare cuvânt îl ameţea. Cu fiecare sunet se trezea în alt spaţiu, în alt aer.

— Suntem la noi acasă, dragostea mea! vorbi din nou Christina.

Îi luase acum mâna, iar cu braţul celălalt îi arăta pereţii camerei prin care treceau. Egor recunoscu sufrageria. Nimic nu era schimbat; poate mobila părea mai proaspătă; mai puţin tristă.

— Vrei să vii la mine? îl întrebă deodată Christina. Voi să-l urce cu forţa pe scări, dar Egor se împotrivi.

Se retrase lângă fereastră. Făcu un efort şi vorbi:

— Tu eşti moartă... Tu ştii că eşti moartă...

Domnişoara Christina zâmbi trist şi se apropie din nou de Egor. Era acum mai palidă. Poate o scălda lumina lunii. (O lună apărută brusc, neaşteptată, reflectă Egor.)

— Dar te iubesc, Egor, şopti. Şi pentru tine vin de-atât de departe...

Egor o privi cu ură. Dacă ar fi avut atâta putere să strige, să se deştepte... Christina parcă îi citea toate gândurile, căci zâmbi mai trist, mai deznădăjduit.

— Tu eşti totdeauna aici, vorbi Egor, tu nu vii de nicăieri...

— N-ai să înţelegi niciodată, dragostea mea! şopti Christina. Căci pe tine nu vreau să te pierd, nu-mi trebuie sângele tău... Vreau să mă laşi câteodată să te iubesc!...

Vorbise cu atâta patimă, cu atâta foame de dragoste, încât Egor se înspăimântă. Încercă să fugă. Alerga parcă pe un coridor fără sfârşit, necunoscut, sinistru. Se crezu, după câteva clipe, singur. Răsufla adânc, speriat, ostenit, începu să păşească la întâmplare, ameţit, fără să ştie unde se află. Gândurile îi erau risipite, voinţa oarbă. Coridorul se întindea ca o galerie de mină. Simţi deodată, lovindu-l din faţă, un miros vag de violete. Egor şovăi o clipă, apoi se hotărî brusc şi deschise cea dintâi uşă pe care o întâlni.

Îi bătea cu putere sângele la tâmple. Rămase cu capul rezemat de uşă, ascultând; oare se vor auzi din nou paşii domnişoarei Christina? Tăcerea se prelungea în clipe foarte lungi. Obosit, Egor întoarse capul. Era chiar odaia lui. Intrase fără să ştie în odaia lui. Toate lucrurile erau acolo; şi cutia de ţigări pe măsuţă, şi paharul în care se evaporau ultimele picături de coniac. Şi, totuşi, ce ciudată lumină adunau laolaltă toate aceste lucruri risipite în cameră... Parcă ar fi fost privite prin oglindă."

(Mircea Eliade, *Domnişoara Christina*)

Subiectul I **60 de puncte**

Răspunde prin enunțuri la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Identifică în textele date două motive literare. (10 p.)
2. Ilustrează tipul de perspectivă narativă din cele două fragmente. (10 p.)
3. Explică rolul narațiunii ca mod de expunere predominant. (10 p.)
4. Identifică două figuri de stil diferite (câte una în fiecare text) şi comentează efectul stilistic al folosirii lor, raportat la intenția artistică a autorilor. (10 p.)
5. Comentează, în 50-100 de cuvinte, fragmentul următor, ilustrând o modalitate de caracterizare a personajului: „Era prădalnică! Hulpavă de pește, pe care-l înghițea cu nemiluita. Dar mai ales nesătulă de carne de om, cărei ajunsese să-i ducă dorul și flămândă, se făcea din ce în ce mai îndrăzneață, mai frumoasă, mai ademenitoare. Dar și lumea din ce în ce mai învegheată. Căci acum lostrița era vestită. O cunoșteau toți și se fereau.*"* (10 p.)
6. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului B, evidențiind două trăsături ale prozei fantastice. (10 p.)

Subiectul al II-lea **30 de puncte**

Redactează un text de 150 – 300 de cuvinte care să reprezinte continuarea textului B, având în vedere evidențierea trăirilor personajului.

Vei avea în vedere următoarele:

1. Să respecți convenţiile tipului de text avut în vedere - 18 puncte (de exemplu: înlănţuirea coerentă a ideilor, folosirea modurilor de expunere și a unor registre stilistice adecvate acestui tip de text etc.);
2. Să realizezi un conținut adecvat, inedit în spiritul creativității și al originalității - 12 puncte.
   Notă! Se acordă 10p. din oficiu

BAREM DE CORECTARE ŞI NOTARE

Subiectul I - 60 de puncte

1. Identificarea a două motive literare (ex: lostrița, strigoiul, pescarul, nagodele, labirintul, violetele etc.) – 10 p. (5 p. + 5 p.);
2. Ilustrarea adecvată a tipului de perspectivă narativă din cele două fragmente. - 10 p.; ilustrarea parțial adecvată - 6 p.; încercare de ilustrare - 2 p.;
3. Explicarea rolului narațiunii ca mod de expunere predominant (ex.: prezentarea firului evenimentelor, modalitate indirectă de caracterizare a personajelor, posibilitatea valorificării tuturor registrelor stilistice, prezența unor mijloace de expresivitate) – 10 p./ 6 p./2p.;
4. Identificarea celor două figuri de stil diferite - 4 p. (2 p. + 2 p.);
   Precizarea nuanțată a semnificațiillor figurilor de stil - 6 p. (3 p. + 3 p.); încercare de explicare - 2 p. (1 p. + 1 p.);
5. Ilustrarea modalității de caracterizare - 4 p.;
   Comentare nuanţată a fragmentului - 6 p.; comentare aproximativă/cu improvizaţii - 3 p.; încercare de a comenta - 1 p.;

Subiectul al II-lea - 30 de puncte

1. Respectarea convenţiilor tipului de text avut în vedere - 18 puncte (câte 6 p. pentru fiecare dintre elementele de acest fel care se regăsesc în text);
2. Realizarea unui conținut adecvat, inedit în spiritul creativității și al originalității – 12 p./8 p./4 p.